

AKADEMIK

S p r a v o d a j c a

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika

NOVEMBER 2004

Slávnostné otvorenie dvoch akademíí na Liptove, otvorenie nového školského roka 2004/2005

Za účasti štátneho tajomníka Ministerstva obrany SR Martina Fedora boli 10. septembra 2004 v Liptovskom Mikuláši slávnostne otvorené dve vojenské akademie - **Akadémia ozbrojených síl Miroslava Rastislava Štefánika (AOS)** a **Národná akadémia obrany maršala Andreja Hádika (NAO)**. AOS riadi rektor **prof. Ing. Ján Kurty, PhD.** a na čele NAO stojí veliteľ, ktorým je **brigádny generál Ing. Mgr. Mikuláš Regula**.

Obidve školy sú v prvom rade zamerané na vzdelávanie vojenských študentov a profesionálov Ozbrojených síl SR (OS SR) s tým rozdielom, že AOS bude poskytovať vysokoškolské vzdelanie vojenským študentom a NAO kariérne vzdelávanie a výcvik profesionálom OS SR v rámci ich celoživotného vzdelávania. V akadémiách bol súčasne otvorený nový školský rok 2004/2005. Do prvého ročníka AOS nastúpilo 148 vojenských študentov, ktorí začali študovať už v nových vzdelávacích štruktúrach štvorročného bakalárskeho štúdia, v dvoch akreditovaných odboroch. Sú to elektronické systémy a dopravné stroje a zariadenia. Študenti 4. a 5. ročníka študujú smery a špecializácie, ako ich stanovila ešte pôvodná Vojenská akadémia, predchodkyňa dnešnej AOS. Celkom má táto akadémia 770 študentov denného a externého vojenského štúdia a 181 študentov civilného štúdia. Týmto civilnými študentmi sa za dva roky vlastne ukončí vysokoškolské vzdelávanie civilov na vojenskej škole.

Vojenský program a výcvik kadetov, odborný výcvik absolventov AOS a civilných vysokých škôl, kariérne vzdelávanie a výcvik dôstojníkov a praporčíkov, medzinárodné kariérne kurzy bude zabezpečovať NAO.

Už v prvých septembrových dňoch sa v NAO otvoril 8-mesačný Vyšší veliteľsko - štábný kurz pre dôstojníkov OS SR a USA pre hodnosti major a Vyšší dôstojnícky kurz pre nadporučíkov. Otvorený

bol i tretí britsko - holandský kurz pre nižších štábných dôstojníkov pre strednú a východnú Európu, do ktorého nastúpilo 47 dôstojníkov z 12 krajín strednej a východnej Európy. Už v prvom septembrovom týždni uskutočnilo Centrum simulačných technológií NAO veliteľsko-štábne cvičenie "Východný vánok 2004" za účasti 60 príslušníkov z útvarov OS SR z Martina, Jelšavy a Topoľčian a 3 zástupcov Generálneho štábu Bulharska. Koncom októbra sa v CST uskutočnilo veliteľsko - štábne cvičenie HAWK 2004, ktorého sa zúčastnili príslušníci mnohonárodnej brigády z Topoľčian.

Nový školský rok priniesol zlomovú reformu vojenského školstva. Ako uviedol štátny tajomník MO SR Martin Fedor na slávnostnom zhromaždení príslušníkov a hostí obidvoch akadémií „otvoril sa priestor novému progresívnemu systému vzdelávania a výcviku budúcich dôstojníkov a práporčíkov OS SR. Vojenské školstvo SR sa touto reformou bude môcť účinne zapojiť do procesu formovania profesionálnych ozbrojených síl, ktoré budú organizované, vyzbrojené a vycvičené v súlade so stratégiami Slovenskej republiky a interoperabilné s vojskami NATO." Slávnostného otvorenia činnosti obidvoch akadémií na Liptove sa zúčastnili vysokí dôstojníci Generálneho štábu OS SR, ktorých videl genmjr. Ing. Peter Novotňák, zástupca náčelníka GŠ OS SR, pridelení obrany v SR z Francúzska, Ruska, Poľska, Rakúska, Nemecka, Ukrajiny, Veľkej Británie a USA, zástupcovia vysokých vojenských škôl z Brna a Varšavy, Mons. František Rábek, ordinár OS SR a Ozbrojených zborov SR, zástupcovia štátnej správy a samosprávy primátor mesta L. Mikuláš MUDr. Alexander Slafkovský a zástupca prednostu Obvodného úradu L. Mikuláš dr. Michal Králik, ďalej bývalí náčelníci a rektori Vojenskej akadémie, zástupcovia podnikateľskej sféry Liptova a samozrejme študenti, učitelia, velitelia a zamestnanci obidvoch škôl.

"Zrod dvoch inštitúcií (v parafráze dvojčiat) sa stal medzníkom na ceste k plnohodnotnému pôsobeniu SR v NATO a presadzovaniu jej záujmov v novom bezpečnostnom prostredí", uviedol na záver štátny tajomník MO SR Martin Fedor.

AKADÉMIA OZBROJENÝCH SÍL generála Milana Rastislava Štefánika

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši bola zriadená zákonom č. 455/2004 Z. z. ako štátna vysoká škola univerzitného typu. Je jedinou vzdelávacou inštitúciou na Slovensku, ktorej poslaním je príprava vysokoškolsky vzdelaných vojenských profesionálov pre OS SR. Jej činnosť je výrazne previazaná so vzdelávacím a výcvikovým systémom vyspelých krajín NATO.

AOS dostala pomenovanie po generálovi Milanovi Rastislavovi Štefánikovi (1880 - 1919), vedcovi, diplomatovi, letcovi. M. R. Štefánik je autorom vedeckých pojednaní, patentov a vynálezov v oblasti optiky a astrofyziky. Je nositeľom Janssenovej a Wildeho ceny. Za vedecký prínos bol vyznamenaný Francúzskou astronomickou spoločnosťou. Vyznamenal sa v bojoch I. svet. vojny. Bol ocenený francúzskym vojenským krížom a rýchlym vojenským postupom. Aktívny, spoľahlivý, obetavý vojak, výborný diplomat, brigádny generál francúzskej armády a minister vojny novovzniknutej Československej republiky. K rodnému Slovensku mal intenzívny citový vzťah.

Organizačná štruktúra AOS :

Rektor
Vedecká rada
Akademický senát

Proroktor pre vojenské veci
Proroktor pre vzdelávanie
Proroktor pre vedu a zahraničné vzťahy

Katedry
Katedra dopravných strojov a zariadení
Katedra elektroniky
Katedra manažmentu
Katedra prírodných vied
Katedra informatiky
Katedra humanitných a sociálnych vied
Katedra pozemných síl
Katedra protivzdušnej obrany
Katedra logistiky
Katedra zabezpečenia velenia
Katedra vojenskej leteckej prípravy *Ús-*
tav jazykovej prípravy *Ústav*
telesnej výchovy a športu

Rektorát
Sekretariát
Organizačné oddelenie
Osobné oddelenie

Oddelenie vzdelávania
Oddelenie vedy a zahraničných vzťahov
Akademická knižnica

Kvestúra
Kvestor
Ekonomické oddelenie
Oddelenie logistiky
Oddelenie informačných služieb a podpory
vzdelávania

Prísaha kadetov

Vojenskú prísahu ako prvú v novozriadenej Národnej akadémii obrany zložilo **1. októbra 2004** jej 148 kadetov, ktorí sú zároveň študentmi prvého ročníka AOS. Slávnostnej prísahe predchádzal mesačný vojenský základný výcvik, v ktorom si mladí ľudia v krátkom čase overili svoje schopnosti na plnenie náročných požiadaviek disciplíny a svoju pripravenosť na organizovaný vojenský život.

Veliteľ NAO brig. generál Ing. Mgr. Mikuláš Regula vo svojom príhovore vyzdvihol najlepších 31 kadetov, ktorí v tomto základnom výcviku dosiahli dobré výsledky. Pochválení boli:

Ivan Kostelník, Veronika Benková, Marek Jantoš, Dušan Miškuf, Mariána Hajduchová, Štefan Scepánik, Vladimír Duľa, Martin Sliacky, Tomáš Soták, Martina Kostelanská, Zuzana Červeňová, Ján Bartoš, Janka Svinčiaková, Michal Hložka, Viliam Najšel, Jiří Žejdlík, Matúš Glinda, Mária Tutková, Eva Stredová, Ivana Čičmišová, František Galica, Branislav Fako, Lukáš Bobák, Ján Lehocký, Tomáš Hyrja, Ladislav Janček, Peter Poldruhák, Zdena Križková, Monika Tepalová, Petra Dudžáková a Ľubomíra Gašiaková.

Veliteľ NAO okrem iného uviedol, že kadeti prísahou vyjadrili nielen pripravenosť brániť slobodu a suverenitu našej republiky, ale i ochotu vojensky konať v jej mene pri ochraňovaní mieru a humanity. Do ďalších mesiacov výkonu povinnej vojenskej služby a vysokoškolského štúdia kadetom poprial veľa úspechov.

Slávnostnej vojenskej prísahe v NAO sa za Generálny štáb OS SR zúčastnil brig. gen. Ing. Jaroslav Kuča, náčelník štábu Personálneho manažmentu, za Ministerstvo obrany SR plk. Ing. Jozef Ulian, zástupca generálneho riaditeľa sekcie vojenského vzdelávania, rektor AOS prof. Ing. Ján Kurty, PhD., zástupcovia štátnej správy a samosprávy, primátor mesta L. Mikuláš MUDr. Alexander Slafkovský, podpredseda Žilinského samo-

správneho kraja Ing. Milan Gavlák, učiteľa, veliteľa a rodičia kadetov.

-hg-

IMATRIKULÁCIA

V utorok 12. októbra sa v aule Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika uskutočnila slávnostná imatrikulácia 148 nových študentov, ktorí budú študovať v dvoch študijných programoch

- Dopravné stroje a zariadenia
- Elektronické systémy.

Slávnosť otvoril a viedol prorektor pre vzdelávanie prof. Ing. Vojtech Jurčák, CSc. Slávnostný príhovor predniesol a imatrikulačné listy a záznamy o štúdiu („index“) prvákom odovzdal rektor AOS plk. prof. Ing. Ján Kurty, PhD.

Termín IMATRIKULÁCIA :

Imatrikulácia je tradičný akademický obrad. Znamená slávnostným sľubom potvrdené prijatie študenta do zväzku školy (akadémie) fakulty, spojené s odovzdaním imatrikulačného listu a záznamu o skúškach („indexu“). Zúčastňujú sa ho akademickí funkcionári školy (rektor, prorektori, dekáni, prodekani) s insígniami a študenti v spoločenskom odevu.

Ale...

Všetko je trochu inak. Teraz nešlo o bežných študentov bežnej vysokej školy, ale o študentov

AOS. AOS zabezpečuje vysokoškolskú prípravu vojenských profesionálov – dôstojníkov pre OS SR. Súbežne s vysokoškolským štúdiom je uskutočňovaný vojenský program študentov, ktorý je zameraný do oblasti vojenských vied. Absolventi AOS získajú akademický titul „bakalár“ („Bc“) a sú menovaní do hodnosti poručík. A preto je tu niekoľko rozdielov. Medzi tie najviac viditeľné patrí odev – uniforma. A keďže noví študenti ešte nie sú profesionálnymi vojakmi a prvých 6 mesiacov zároveň so štúdiom prvého semestra vysokoškolského štúdia budú vykonávať aj základnú vojenskú službu, absolvujú aj imatrikulačnú slávnosť nie v slávnostnom odevu, ale v príslušnej uniforme – „maskáčoch“. Ďalšou, síce neviditeľnou, ale nie menej podstatnou odlišnosťou, je určité obmedzenie niektorých občianskych práv a slobôd, ktoré súvisí s charakterom zamestnania na ktoré sa pripravujú. A naopak, majú omnoho viac povinností a záväzkov.

24 hodín pred

Je 11. októbra. Na oddelení vzdelávania, ktoré imatrikuláciu pripravuje, vládne horúčkovitý ruch. V rýchlosti sa dokončujú posledné maličkosti. Treba dotlačiť imatrikulačné listy pre každého prváka, opraviť zistené nepresnosti v údajoch. Plk. Ing. Vitovský, vedúci oddelenia vzdelávania, je ako dirigent, ktorý musí zvládnuť harmóniu veľkého orchestra s partitúrou protokolu imatrikulačného aktu. Ale nepripravujú podobnú ceremóniu po prvýkrát.

Generálka

Prváci sú nastúpení v aule. Sú trochu nervózni. Nevedia, čo majú očakávať. Niektorí poznajú imatrikuláciu zo stredných škôl, ale táto skúsenosť im teraz nepomáha. Na „strednej“ mal tento akt inú

podobu, nie slávnostnú a dôstojnú, ale skôr zábavnú.

Plk. Ing. Vitovský túto neistotu vycíti a pre lepšie pochopenie študentom význam imatrikulácie a jej priebeh vysvetlí. Traja z prvákov sa do ná-

cviku nezapájajú, sedia v sále a len sledujú svojich spolužiakov. Zajtrajšej imatrikulácie sa nezúčastnia, budú mať službu. Skúška trvá dlho. Každý študent predvedie svoje krátke sólo s vystúpením, pomyseľne prevezme svoj imaginárny „index“ a posadí sa na určené miesto. Posadí sa a vypína vnímanie okolitého diania pokračujúcej skúšky. Premýšľa o inom. Jedni o prozaických veciach: či stihnú nástup na veliteľský rozkaz, kam pôjdu na vychádzku, ďalší ešte spomínajú na nedávno skončený základný vojenský výcvik, ktorý ich tak veľmi

bavil. Prevažne však hľadajú už dopredu, na najbližšiu budúcnosť, kde ich čakajú prednášky, semináre, cvičenia a hlavne skúšky.

Eva má za sebou Obchodnú akadémiu, na AOS bola prijatá na študijný odbor elektronické systémy. Obáva sa, či zvládne všetku tú náročnú matematiku, fyziku a odborné predmety, na ktoré nemá zo strednej školy najideálnejšiu prípravu. O to viac sa bude musieť snažiť. Znepokojujú ju výstrahy o „hustom site“, ktoré si na nich, vraj, prísni vyučujúci na skúšky pripravili.

Lubica a Zuzana sa matematiky a fyziky až tak neobávajú, majú gymnaziálnu prípravu. Trochu znepokojujúca je pre ne elektronika. Ich rozhodnutie absolvovať AOS a vykonávať povolanie profesionálneho vojaka je pevné. Aj keď je to pre ženy ešte stále povolanie netradičné, práve jeho netradičnosť, novota a akčnosť sú pre ne veľkou výzvou a veria, že všetky úskalá zvládnu.

Peter je jedným z tých prvákov, ktorí už majú základnú vojenskú službu za sebou. Pre štúdium na vysokej vojenskej škole sa rozhodol ešte pred „vojenčinou“ a názor nezmenil ani po jej absolvovaní. Má SOŠ elektrotechnickú, a tak by nemusel mať z odborných predmetov príliš veľký strach, ale aj tak sa chystá „zabrať“ od začiatku. Spolu s Mariánom premýšľajú ešte ďalej. Aké bude ich uplatnenie po absolvovaní AOS ?

Mysle všetkých sa však v týchto chvíľach upierajú spoločným smerom, na skutočnosť, či sa o 4 roky zúčastnia inej, podobnej, ale pre nich oveľa dôležitejšej ceremónie – slávnostnej promócie. Tá je tým vytúženým cieľom ich študijného snaženia. Zajtrajšia imatrikulácia je k nej prvým krokom.

Deň „D“ - Imatrikulácia

V aule stoja pripravení prváci, prítomní sú aj ich pedagógovia. Všetci povstanú a za zvukov uvítacieho pochodu prichádzajú funkcionári AOS. Znejú fanfáry a vstupuje rektor AOS plk. prof. Ing. Ján Kurty, PhD. s insígniami. Neskôr si z jeho rúk všetci prváci preberajú imatrikulačnú listinu, aj „index“ a pred všetkými prítomnými vyslovujú svoj záväzok k zodpovednému štúdiu hlasným „SLUBUJEM“.

Po následnom príhovore rektora, znie študentská hymna Gaudeámus. Prvý krok majú za sebou. Práve vykročili na dlhú a neľahkú cestu štúdia na AOS.

-sj-

Menovanie rektora AOS

18. 10. 2004 prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič menoval do funkcie rektora Akadémie Ozbrojených síl generála M. R. Štefánika prof. Ing. Jána Kurtyho, PhD.

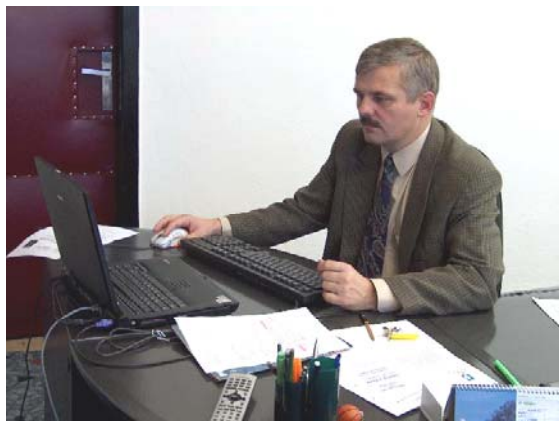

Ján Kurty sa narodil 27. júla 1957 v Prešove. V roku 1980 promoval na VVTŠ Liptovský Mikuláš. V rokoch 1980 – 1984 pracoval vo veliteľských funkciách rádiotechnického vojska 7. armády protivzdušnej obrany štátu vo Zvolene. Od roku 1985 pôsobí na rôznych pedagogických postoch a v orgánoch akademickej samosprávy VVTŠ a následne VA Liptovský Mikuláš. Od tohto obdobia sa datuje jeho činnosť a členstvo vo výboroch viacerých odborných organizácií aj s medzinárodnou pôsobnosťou v oblasti rádioelektroniky.

Neustále si zvyšoval a doplňoval svoje vzdelanie. V rokoch 1986 a 1990 absolvoval základné, aj rozširujúce štúdium pedagogiky a psychológie. V roku 1996 mu bola udelená vedecká hodnosť kandidáta technických vied v odbore vojenská technika. Absolvoval medzinárodné kurzy manažmentu obrany na špičkových školách v USA a Veľkej Británii. Od 1. 7. 1999 do 31. 8. 2004 vykonával funkciu prorektora pre študijnú a pedagogickú činnosť. V roku 2003 bol vymenovaný za profesora vysokej školy v odbore výzbroj a technika protivzdušnej obrany, 1. 9. 2004 bol poverený výkonom funkcie rektora AOS a 18. 10. 2004 bol do tejto funkcie prezidentom SR menovaný.

Slovo rektora...

1) Pán rektor, Akadémia Ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši vznikla len nedávno a ešte nie je v povedomí vojenskej, ani civilnej verejnosti, mohli by ste nám ju bližšie predstaviť?

1. septembrom 2004 vznikla AOS ako štátna vysoká škola univerzitného typu. Je jedinou vysokoškolskou vzdelávacou inštitúciou na Slovensku, ktorá pripravuje dôstojníkov pre Ozbrojené sily SR. Vykonáva vysokoškolskú prípravu na všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania. Novootvorené sú štvorročné bakalárske študijné programy podľa novej koncepcie v odboroch

- dopravné stroje a zariadenia,
- elektronické systémy,
- manažment (otvorí sa v akademickom roku 2005/2006).

Súčasne ale prebieha štúdiom v siedmych študijných programoch päťročného inžinierskeho a magisterského štúdia a v deviatich doktorandských študijných programoch študentov, ktorí začali štúdium ešte podľa predchádzajúceho zákona o vysokých školách a na základe predchádzajúcich požiadaviek. V zmysle nových požiadaviek na vzdelávanie AOS uskutočňuje aj krátkodobé odborné kurzy. V budúcnosti bude ponúkať desiatky kurzov ročne na základe požiadaviek ozbrojených síl.

Na uskutočňovanie vzdelávania v doterajších programoch má AOS katedru pozemných síl, katedru protivzdušnej obrany, katedru logistiky, katedru zabezpečenia velenia a katedru vojenskej leteckej prípravy. Na uskutočňovanie vzdelávania a výcviku podľa nových programov a v krátkodobých odborných kurzoch, má AOS katedry prírodných vied, informatiky, dopravných strojov a zariadení, elektroniky, manažmentu, humanitných a sociálnych vied, ústav jazykovej prípravy a ústav telesnej výchovy a športu.

V budúcnosti, týmto rokom počínajúc, budú na AOS prijímaní iba študenti, ktorí budú vykonávať profesionálnu službu v OS SR. Poslaním AOS je vzdelávať, cvičiť, vychovávať, inšpirovať a nadchnúť študentov pre profesionálnu službu tak, aby uprednostňovali službu vlasti pred svojimi osobnými záujmami.

2) V čom spočíva zásadný rozdiel medzi starým a novým systémom vzdelávania na vojenskej vysokej škole, teda aký je rozdiel medzi VA Liptovský Mikuláš, či VLA v Košiciach a súčasnou AOS?

V starom systéme boli vysokoškolské vzdelávanie a vojenský výcvik spojené v jednom študijnom programe, v rámci ktorého bol budúci dôstojník pripravovaný na určitú vojenskú odbornosť a súčasne získaval aj príslušné manuálne zručnosti. Celá príprava trvala päť rokov a špecializačný vojenský výcvik začínal spravidla už v prvom ročníku. Takáto príprava bola veľmi úzko zameraná. A naviac, mnohé z činností, ktoré v minulosti vykonávali dôstojníci, dnes vykonávajú práporčiaci, či poddôstojníci. Nevýhodou bola aj nepružnosť takéhoto systému. Počty študentov na jednotlivé odbornosti, vzhľadom na príliš včasnú úzku špecializáciu, sa museli plánovať 6 rokov vopred a nekopírovali aktuálnu skutočnú potrebu ozbrojených síl v čase ukončenia štúdia absolventov.

Po zmene požiadaviek na ozbrojené sily nastali zmeny aj v požiadavkách na vojenské vzdelávanie a výcvik dôstojníkov. Žiadané je širšie akademické vzdelanie, bez akcentu na manuálne zručnosti. V novej koncepcii je vzdelávanie oddelené od vojenského výcviku. AOS uskutočňuje vzdelávanie a NAO vojenský výcvik. Po získaní prvého - bakalárskeho stupňa vysokoškolského vzdelania, nastúpi absolventi do vstupných odborných dôstojníckych kurzov, kde získajú potrebné zručnosti. Výsledkom takéhoto systému bude skrátenie doby plánovania počtu dôstojníkov na konkrétnu odbornosť na 1,5 až 2 roky, a tak sa bude môcť škola lepšie prispôbovať aktuálnym potrebám ozbrojených síl.

3) Aké bude následné uplatnenie absolventov AOS?

Absolventi bakalárskeho programu budú pripravení tak, že budú schopní zvládnuť výcvik na ktorúkoľvek vojenskú odbornosť. Samozrejme existujú niektoré vojenské odbornosti, ktoré si vyžadujú prípravu v konkrétnom študijnom programe bakalárskeho štúdia, aby boli vytvorené predpoklady na úspešné zvládnutie obsahu daného vstupného odborného kurzu a výkon funkcie. Absolventi AOS budú menovaní do hodnosti poručíka. Toto vzdelanie by malo byť pre službu v ozbrojených silách postačujúce na prvých 10 – 15 rokov kariéry, bude

ale žiadúce, aby v tomto časovom horizonte dôstojník získal aj vysokoškolské vzdelanie druhého (Ing. a Mgr.), prípadne tretieho stupňa (doktorandské – PhD.). Okrem toho, v nadväznosti na postup v hodnosti, bude vzdelanie dôstojníkov ďalej rozvíjané v kariérnych, resp. odborných kurzoch, ktoré majú ich znalosti nielen rozšíriť, ale aj aktualizovať. Budúci dôstojník tak bude mať vždy vzdelanie a výcvik, ktorý bude zodpovedať požiadavkám vykonávanej funkcie, aktuálnym požiadavkám OS SR a požiadavkám doby.

4) Aká je Vaša predstava budúcnosti AOS a čím k nej chcete prispieť? Vy osobne?

Pripravujeme dlhodobý zámer AOS, ktorého cieľom je vybudovať špičkovú vysokú školu. Pracovať vo vedení AOS v súčasnej dobe, kedy nás ovplyvňujú prebiehajúce významné zmeny v školstve a zásadne sa mení aj tvár OS SR, je obrovskou výzvou. To, ako sa nám podarí AOS vybudovať, ovplyvní budúcu podobu tejto školy, kvalitu prípravy jej absolventov, a teda kvalitu dôstojníckeho zboru ozbrojených síl v budúcnosti. Bol by som rád, keby AOS splnila očakávania a rád prispem svojou prácou. K veľkým cieľom sa vždy kráča malými krokmi a najdôležitejšie sú tie prvé. Pre väčšinu oblastí činnosti máme kvalitný odborný personál, pre niektoré ho ešte len musíme získať. Vedenie AOS buduje systém manažmentu všetkých činností, čo v praxi bude znamenať, že každé pracovisko školy bude mať definované svoje poslanie a pravidlá pre plnenie úloh. Dôraz kladiem na:

- kvalifikovanosť personálu na konkrétnu činnosť, ktorú vykonáva, to znamená, že nestačí mať len požadovaný stupeň vzdelania, ale aj požadované odborné zameranie,
- vyhodnotenie výsledkov činnosti každého pracovníka školy,
- štandardizáciu odmeňovania podľa dosiahnutých výsledkov. Bez výnimiek.

5) S Vaším menovaním do funkcie rektora AOS bol spojený aj koniec Vašej vojenskej kariéry, v tej pedagogickej pokračujete. Bola to ťažká voľba?

Po prvých piatich rokoch vo veliteľských funkciách som z dôvodu nedostatku pedagógov na vysokých vojenských školách, dostal možnosť učiť na VVTŠ v Lipt. Mikuláši. Aj keď som túto ponuku prijal, nepočítal som s dlhodobým pôsobením. Začínal som ako asistent. A ako každý asistent som dostal úlohu zvýšiť si kvalifikáciu štúdiom aspirantúry, čo je v súčasnosti tretí stupeň vysokoškolskej prípravy – doktorandské štúdium s titulom PhD. Tí z nás, ktorí takéto štúdium zvládli, dostali ďalšie úlohy. Keď som sa rozhodol zvýšiť si kvalifikáciu na docenta, rozhodol som sa zároveň, že v školstve

chcem zotrvať. Mal som to šťastie, že mi bolo umožnené, počas celej doterajšej kariéry, dostávať aktuálne vzdelanie, využiteľné na funkciu, ktorú som zastával. To je model vzdelávania, ktorý dnes chceme vybudovať pre všetkých dôstojníkov.

Počas dvadsiatich rokov dôstojníckej kariéry som mal šťastie na veľmi schopných nadriadených, nadaných manažérov a vodcov. Veľa som sa od nich naučil. Sám sa o oblasť manažmentu zaujímam ako o perspektívny smer už približne od roku 1994 a preštudoval som k tejto problematike do dnešného dňa množstvo dostupnej literatúry. Veľkým prínosom pre moju všestrannejšiu pripravenosť bolo absolvovanie Medzinárodného kurzu manažmentu zdrojov obrany v Naval Postgraduate School v USA a kurz Manažment obrany v demokratickej trhovno orientovanej spoločnosti na Cranfield University vo Veľkej Británii. Manažérske vzdelanie mi, navyše k môjmu pôvodnému vzdelaniu v technických a vojenských vedách, výrazne rozšírilo rozhľad a poskytlo univerzálne nástroje na riešenie problémov vojenského vzdelávania a výcviku, tak ako si to vyžaduje funkcia rektora AOS. V súčasnosti som mal niekoľko možností týkajúcich sa profesionálnej budúcnosti. Rozhodnutie stáť sa rektorom AOS bolo spojené aj s rozhodnutím skončiť službu profesionálneho vojaka, pretože rektor AOS je civilné pracovné miesto. Na rozhodnutie som mal niekoľko mesiacov a som si istý, že som sa rozhodol správne.

6) Aké máte priority vo Vašom pracovnom a súkromnom živote?

V pracovnom živote je pre mňa najdôležitejšie odvieť perfektnú prácu a dosiahnuť vytýčené ciele najlepším možným spôsobom a najvhodnejšími prostriedkami.

Vo voľnom čase sa rád začitám do literatúry faktu s historickou tematikou, najmä s tematikou vodcovstva ako súčasťou vojenských dejín. Prečítam si s nadšením všetko, čo bolo kedy napísané o archeologických nálezoch na Slovensku. Rád pozerám na svet cez hľadáčik fotoaparátu a okrem toho mi z detstva ostal veľmi kladný vzťah k prírode a dodnes rád relaxujem pri horskej turistike, oddychujem pri rybárčení a najnovšie som sa začal zaujímať o poľovníctvo. Ale najdôležitejší v mojom živote sú pre mňa moji dvaja synovia. Oni sú mojou najväčšou prioritou a potešením. Chcem ich pripraviť na reálny život tak, aby som mohol byť na nich hrdý, a aby aj oni mohli byť v budúcnosti vždy spokojní sami so sebou.

-sj-

NÁRODNÁ AKADÉMIA OBRANY maršala Andreja Hadika

„Chrabrosť nepozná prekážky“

Dlhodobý plán štruktúry a rozvoja OS SR a vstup Slovenska do euroatlantickej aliancie podstatným spôsobom zmenili systémové požiadavky na prípravu všetkých kategórií profesionálnych vojakov. V zmysle posilňovať tendenciu zblížovania vzdelávania profesionálov OS SR a NATO vystúpila do popredia požiadavka ďalšieho vzdelávania profesionálnych vojakov. Hlavným pilierom tohto vzdelávania v rezorte obrany sa stalo kariérne vzdelávanie. Preto bola v Liptovskom Mikuláši zákonom NR SR č. 455/2004 Z. z. zriadená **Národná akadémia obrany maršala Andreja Hadika** ako vzdelávacie a výcvikové centrum, ktoré uskutočňuje vzdelávanie a výcvik formou kariérnych a iných kurzov. Na jej čele stojí veliteľ **brigádny generál Ing. Mgr. Mikuláš Regula**, ktorý je jej štatutárnym orgánom.

NAO zodpovedá za vojenský program a režim života kadetov, ktorí študujú na Akadémii ozbrojených síl Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši.

NAO dostala pomenovanie po maršalovi Andrejovi Hadikovi, ktorý žil v 18. storočí. Bol dobrým a odvážnym vojakom, stratégom, odvážnym veliteľom, ktorý sa vyznamenal na mnohých európskych bojových poliach v službách habsburskej armády, za čo bol ako prvý v Uhorsku vyznamenaný veľkokrížom vojenského rádu. Jeho osobnosť má pevné miesto v európskej a slovenskej vojenskej histórii. A jeho heslo: *„Chrabrosť nepozná prekážky“* je i v súčasnosti nositeľom posolstva.

Vzdelávacie a výcvikové zameranie v štruktúre NAO majú jej integrované súčasti, ktorými sú: Centrum kariérneho rozvoja s priradeným Britsko-holandským kurzom pre nižších štábných dôstojníkov pre strednú a východnú Európu, ďalej Centrum simulačných technológií a Školské jednotky.

Centrum kariérneho rozvoja

Poslaním Centra kariérneho rozvoja (CKR) je poskytovať vzdelávanie a výcvik profesionálnym vojakom formou kariérnych a iných kurzov. Kariérne vzdelávanie ako súčasť celoživotného vzdelávania sa stalo podmienkou kariérneho postupu a výkonu funkcie v OS SR. Program CKR je určený pre rozvoj profesionálnych vojakov v generálskych, dôstojníckych a práporčických hodnostiach. CKR je obsadené inštruktormi na rotačnom princípe, ktorí majú široké vojenské skúsenosti.

CKR pripravuje a organizuje nasledovné kurzy:

Vstupný odborný dôstojnícky kurz - je určený pre absolventov vojenskej vysokej školy. Umožňuje získanie taktických a technických zručností, vedomostí a schopností potrebných na velenie čate. Absolvent kurzu je zaradený do hodnosti poručíka k druhu zbrane alebo služby. Dĺžka kurzu je 2 až 5 mesiacov (piloti 15 – 18 mesiacov).

Vyšší dôstojnícky kurz umožňuje získať znalosti a schopnosti, taktické a technické zručnosti potrebné na velenie rote a na prácu v štáboch brigád. Dĺžka kurzu je 3 mesiace, absolvovanie je podmienkou na povýšenie do vojenskej hodnosti kapitána.

Základný veliteľsko-štábný kurz je určený pre vybraných dôstojníkov v brigádach, veliteľstvách a generálnom štábe. Umožňuje získať schopnosti, ale aj prehliť zručnosti lídra na prácu vo vyšších štáboch a vo velení práporu v mierových podmienkach, v konflikte a vo vojne. Kurz sa organizuje v dĺžke 4-5 mesiacov a jeho absolvovanie je podmienkou na povýšenie do vojenskej hodnosti major. Súčasťou absolvovania kurzu je disponovanie nadpriemernými jazykovými znalosťami. Kurz ponúka aj voliteľnú časť zameranú na stratégiu, spoločné plánovanie a históriu a možnosť podieľať sa na výskumných projektoch školy.

Vyšší veliteľsko-štábný kurz je určený pre vzdelávanie a výcvik vybraných dôstojníkov na výkon vojenských operácií v mieri, počas konfliktu a v priebehu vojny. Zdokonaľuje vedomosti, zručnosti a návyky pre službu v štáboch a veliteľstve na stupni brigáda a vo vyšších stupňoch. Účastníci kurzu majú možnosť ďalšieho rozvoja prostredníctvom intenzívnych výskumov, ktoré môžu viesť k titulu. Dĺžka tohto kurzu je 10 mesiacov a jeho absolvo-

vane je podmienkou na povýšenie do vojenskej hodnosti major/podplukovník. Súčasťou podmienky je dosiahnutie jazykových znalostí podľa požadovaných noriem.

Kurz národnej bezpečnosti je určený pre vybraných domácich a zahraničných riadiacich pracovníkov, ktorí budú pracovať v rozhodujúcich veliteľských a štábných funkciách na veliteľstvách, GŠ OS SR, MO SR a v národno-bezpečnostných organizáciách. Cieľom kurzu je pripraviť týchto riadiacich pracovníkov na výkon strategických vojenských a národno-bezpečnostných funkcií. Kurz sa bude organizovať v dĺžke 10 mesiacov a jeho absolvovanie je podmienkou na povýšenie do vojenskej hodnosti plukovník a generál.

Práporčícky kurz pripravuje práporčíkov do funkcií vysoko špecializovaných a zručných technikov, ktorí zabezpečujú prevádzku, údržbu, administratívu, manažovanie výzbroje, podporných činností alebo technických systémov OS SR. Práporčíci by sa mali stať technickými odborníkmi OS SR. Kurz sa organizuje v dĺžke 1 mesiaca a jeho absolvovanie je podmienkou na zaradenie na jednotlivé práporčícke funkcie v OS SR.

JSOC - Britsko-holandský kurz pre nižších štábných dôstojníkov zo strednej a východnej Európy, štrukturálne je zaradený k CKR a jeho poslaním je podporiť rozšírenie doktríny NATO a poskytnúť nadporučikom, kapitánom a majorom z krajín Partnerstva za mier a členských štátov NATO veliteľský a štábný výcvik, aby mohli efektívnejšie pôsobiť v mnohonárodnom prostredí. Študijným jazykom kurzu je angličtina. Kurz trvá 3 mesiace.

Zahraničné aktivity

Zahraničné aktivity NAO sú zamerané na nadviazanie pracovných kontaktov so zahraničnými inštitúciami, ktoré majú podobný charakter a úlohy kariérneho rozvoja vojenských profesionálov. Cieľom týchto aktivít je snaha o získanie skúseností z oblasti výcviku a vzdelávania profesionálnych práporčíkov a dôstojníkov.

Škola podporuje aktivity smerujúce k zapojeniu dôstojníkov/kurzistov a aj kadetov do medzinárodných cvičení a vzdelávacích kurzov formou aktívnej účasti a tiež prácu v rôznych štábných funkciách v štáboch práporu a brigády.

V oblasti kariérneho vzdelávania si škola vytvorila okruh spolupráce s Mobilným výcvikovým tímom USA (MTT), ktorý prispieva ku kvalite kurzového vzdelávania.

Centrum simulačných technológií

Centrum simulačných technológií (CST) poskytuje progresívny prostriedok v systéme výcviku a prípravy účastníkov kurzov pričom využíva možnosti konštruktívnej simulácie. Má nezastupiteľné miesto pri efektívnom vykonávaní počítačovo podporovaných cvičení – CAX (Computer assisted exercises), ktoré významne rozšírili možnosti klasického spôsobu vykonania veliteľsko – štábného cvičenia o praktickú realizáciu naplánovanej operácie v prostredí virtuálneho bojiska, ale aj o možnosti vyhodnotenia priebehu cvičenia prostriedkami AAR (After Action Review). Uvedený spôsob vykonania cvičenia umožňuje veliteľom a štábov overiť správnosť svojich rozhodnutí prostriedkami počítačovej simulácie a zároveň precvičiť prípravu, organizáciu a vedenie bojovej činnosti.

Organizačná štruktúra a personálne obsadenie umožňuje pružne a kreatívne reagovať na požiadavky týkajúce sa prípravy, zabezpečenia a vykonania cvičení so zameraním na perspektívny rozvoj modelovania a simulácií vo vojenstve.

Školské jednotky zabezpečujú organizáciu a praktickú realizáciu vojenského programu kadetov.

Do štruktúry NAO je priradená i **Správa majetku a logistiky**, ktorá zabezpečuje školu materiálom, technikou, ich evidenciu a dopravnú službu, správne hospodárenie a nakladanie s prideleným materiálom, hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami, vydavateľskú činnosť, stravovanie a stavebno - ubytovacia údržbu.

Pár slov veliteľa...

Veliteľ Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadika v Liptovskom Mikuláši brigády generál Ing. Mgr. Mikuláš Regula:

1) Aké boli vaše prvé kroky v liptovskomikuláškovej akadémii, kde pôsobíte v podstate od jej otvorenia od jesene tohoto roka?

Keď sa pozriem späť na obdobie začatia činnosti Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadika (NAO), bolo to obdobie hektické a nepríjemné. Hektické z dôvodu, že priebežne so začatím

činnosti Národnej akadémie obrany, bolo potrebné personálne obsadiť funkcie profesionálnymi vojakmi a zamestnancami, delimitovať hnutelný a nehnuteľný majetok bývalej Vojenskej akadémie, vytvoriť rozpočet do konca výcvikového roka a nepríjemné pretože sme museli časť vojakov a zamestnancov prepustiť z dôvodu znižovania počtov. Môžem spokojne konštatovať, že napriek veľkému objemu úloh a krátkosti času sa nám s kolektívom pracovníkov NAO úspešne podarilo tieto úlohy splniť a k danému termínu úspešne začala svoju činnosť.

2) *Predchádzalo tomu tiež asi nie jednoduché majetkové rozdelenie jedného vojenského dvora medzi dva subjekty...*

Uvedená úloha bola najzložitejšia, ktorú sme museli prekonať. Skôr sme na základe pôsobnosti a úloh oboch inštitúcií museli definovať operačné požiadavky na hnutelný a nehnuteľný majetok. Na základe čoho sme vykonali úplnú delimitáciu majetku medzi obe výcvikové a vzdelávacie inštitúcie. Celý proces bol náročný hlavne z dôvodu, že priebežne s tým sme začali nový akademický rok a začali kurzy pre praporčíkov a dôstojníkov v súlade s potrebami Ozbrojených síl SR.

3) *A medzinárodná spolupráca?*

V medzinárodnej spolupráci chceme stavať na dlhodobých skúsenostiach, ktoré boli vytvorené predchádzajúcou inštitúciou. Hoci za posledné obdobie spolupráca, hlavne smerom na kadetov stagnovala. Naším zámerom je aktívne spolupracovať s vojenskými akadémiami vo Varšave, Brne, Viedni, Hamburgu v oblasti výmeny skúseností z poskytovania kariérnych a iných kurzov. Spolupráca sa zameria na odborné kurzy a kurz národnej bezpečnosti, na podporu cvičení využitím možností Centra simulačných technológií, na vykonávanie výmenných stáží kadetov a ostatné oblasti. Budúci rok by sme chceli zorganizovať prvý ročník vojensko-športovej súťaže, na ktorú by sme chceli pozvať 7 – 10 družstiev z národných akademií v Európe.

4) *Ked' si spomeniete na svoje veliteľské obdobie, čo vám najviac chýbalo na dôstojníkoch, ktorí po ukončení vojenskej vysokej školy prichádzali do vašich jednotiek s vysokoškolským diplomom v taške a s hviezdikami poručíka na pleciach?*

Ak im niečo chýbalo, tak to boli praktické skúsenosti, pocit osobnej zodpovednosti za podriadených a etablovanie sa v kolektíve, čiže tímová práca, to sú aktivity, ktoré sú základom pre úspešné vykonanie funkcií, či už v domácom alebo medzinárodnom prostredí.

5) *Pri kreovaní NAO bola jednou z nosných myšlienok požiadavka, aby tu pôsobilo čo najviac vyučujúcich z praxe. Teda profesionáli, ktorí prešli mierovými misiami a útvarmi, bývalí vojenský diplomati a podobne. Do akej miery sa Vám tento zámer darí naplňovať?*

Je pravda, že so značnými rezervami. Bohužiaľ, ťažko sa implementuje fakt, že lektorskú činnosť by mali vykonávať profesionálni vojaci a zamestnanci, ktorí majú nielen najnovšie teoretické poznatky, ale aj čerstvejšie skúsenosti z praxe a mierových misií. Dúfam, že tento anachronizmus sa nám podarí v krátkej dobe prekenuť, pretože či už kadeti NAO alebo príslušníci kariérnych kurzov sú našou budúcnosťou.

- pv -

Zapojenie amerických lektorov do kariérneho vzdelávania

V Centre kariérneho rozvoja (CKR) Národnej akadémie maršala Andreja Hadika v Lipt. Mikuláši začali 5. 10. 2004 pôsobiť 4 vojenský externí lektori z Obranného inštitútu medzinárodných štúdií z Newportu (USA), ktorých vedie kpt. Christopher E. Martin. Americkí lektori v prvej etape svojho pobytu na Liptove (5. - 9. 10. 2004) školili lektorov vlastného CKR v problematike špecifik a rozdielov vzdelávania v oblasti manažmentu, líderstva a vojenskej etiky. V ďalšej etape pôsobenia v CKR (24. 10. až 5. 11. 2004) sa obsah vystúpení amerických expertov zamerával na otázky nasadenia v mierových a humanitárnych operáciách.

Mobilný výcvikový tím USA (MTT) bude na Slovensku pôsobiť v zmysle dohody, ktorú v máji t. r. ešte na Vojenskej akadémii uzatvorila pplk. Carolyn Washingtonová, riaditeľka Úradu obrannej spolupráce z veľvyslanectva USA v SR. Spolupráca v kariérnom vzdelávaní bude podľa dohovoru s americkou stranou pokračovať i v r. 2005.

Na fotografii príslušníci MNB Topoľčany na cvičení HAWK 2004 v Centre simulačných technológií NAO.

-hg-

Športové okienko

Lopta nad nízkou sieťou

Sieť, lopta, prihrávka, smeč, blok. Čo Vám to pripomína? **Volejbal?** Nesprávne! Tá sieť je nízko nad zemou, podľa pravidiel len 110 cm. *Je dovolené hrať akoukoľvek časťou tela okrem rúk, najčastejšie sú kopy nohami, hlavičky a brzdenie lopty hruďou.* **Futbal?** Ani to nie! Hrá sa na tri dotyky hráčov s loptou a sú povolené dva dopady lopty na zem a hrať môže singl, dvojky, alebo trojky hráčov. Laik by túto hru opísal ako hybrid plážového volejbalu a futbalu. Kto hádal **nohejbal**, hádal správne.

11. 11. 2004 sa v telocvičniach začal turnaj Majstrovstiev OS SR organizovaný Ústavom telesnej výchovy a športu AOS a NAO v Liptovskom Mikuláši. Oficiálne majstrovstvá otvorili pplk. Mgr. Július Jantošík (GŠ OS SR) a plk. Ing. Jaroslav Baláž (NAO). Vedúci Ústavu TVaŠ AOS Mgr. Ján Pápay, PhD. na úvod turnaja vydal športovcom pokyny. Turnaja sa zúčastnilo 25 hráčov v siedmich družstvách z Bratislavy, Štúrova, Prešova, Nitry, Voderadov, Hlohovca a z Liptovského Mikuláša. Domáce družstvo tvorili v športovej harmónii príslušníci AOS a NAO.

Nohejbal má na Slovensku tradíciu už vyše 35 rokov a na Liptove aspoň 25. Darilo sa mu najmä v armádnom prostredí. Družstvo z bývalej Vojenskej akadémie Lipt. Mikuláš ešte nedávno hrávalo slovenskú nohejbalovú extraligu. Majstrovstvá OS SR v nohejbale poriadajú Mikulášťania každoročne od roku 1993 a boli aj ich najčastejším víťazom. Najťažšími súpermi boli tradične Hlohovčania a Prešovčania. Aj tento ročník bolo družstvo AOS a NAO medzi favoritmi. Má kvalitných hráčov, kvalitné materiálne a priestorové podmienky a fundovaný tím funkcionárov. S rozhodovaním prišli pomôcť bývalí príslušníci bývalej VA a aj v súčasnosti aktívni hráči nohejbalu pplk. v. v. Ivan Benko a pplk. v. v. Ladislav Matuš. Na otázku, čím ich zaujal práve tento šport s nadhľadom odpovedali: „Ako v každej hre nám ide o porážku súpera

a na rozdiel od iných športov sa dá nohejbal hrať aj do sedemdesiatky. Vlastne, dá sa povedať, že kým vládzeme chodiť, môžeme aj hrať.“

Dôkazom ich tvrdenia bolo aj vekové rozpätie hráčov turnaja. Najmladší Dušan (družstvo Lipt. Mikuláš) má len 19 a Vlado (Prešov) a Martin (Lipt. Mikuláš) majú 45 rokov. Mnohí z účastníkov sa k tomuto športu dostali práve počas štúdia na vysokej, alebo strednej škole v Lipt. Mikuláši. Teraz sa tu stretávajú ako súpermi svojich bývalých spoluhráčov na opačných stranách nízkej siete. Aj teraz družstvo domácich tvorili dvaja študenti, prvák Dušan a piatak Marek a dvaja skúsenejší Martinovia. Tí mali veľkú chuť osláviť svoje meniny víťazstvom. Ale vyhrať chcú všetci, favoritov je viac. Svojimi ambíciami sa vôbec netajú Milan z Hlohovca, tiež bývalý študent poriadateľskej školy a sebadôvera mu veru nechýba.

Majstrovstvá OS SR sa hrali pohárovým systémom. Hru tvoria dva hracie sety dvojíc a dva hracie sety trojíc. Hru vyhráva družstvo, ktoré dosiahne tri víťazstvá v setoch. Nakoniec sa prekvapenie nezrodilo. Vo finále sa stretli družstvá z Lipt. Mikuláša a Hlohovca. Viac pri chuti boli a lepšiu zohratosť preukázali Hlohovčania. Domáci skončili druhí a tretie miesto si v malom finále s Bratislavčanmi vykopali Prešovčania.

Pre organizátorov bol tento turnaj dôležitou previerkou na ešte zaujímavejší „Pohár rektora AOS“ v kategórii old boys pre hráčov nad 40 rokov v sobotu 27. 11. 2004. Prídu si zahrať bývalí vrcholoví hráči nohejbalu z celého Slovenska. Budú medzi nimi reprezentanti SR a aj niekoľkí majstri sveta.

-sj-

Podakovanie

Začiatkom novembra obdržala NAO ďakovný list z Detského domova v Spišskom Štiavniku. Vedenie Domova v ňom ďakuje príslušníkom NAO a AOS za humánny skutok, ktorým bolo darovanie zbierky odevov, obuvi, hračiek a drobností pre opustené deti žijúce v ich zariadení. Ako list uvádza, v súčasnosti býva v detskom domove 60 detí vo veku od 2,5 až 20 rokov. V snahe kvalitnejšie rozvíjať osobnosť dieťaťa, transformoval sa detský domov na rodinný typ. Zariadenie je vďačné za každý prejav solidarity.

Organizátori zbierky (pani Viola Pelánová, pani Paulína Adamíková) takýto humánny skutok v škole iniciujú každoročne.

-hg-

Študentské okienko

*Študentská stránka tohoto časopisu potrebuje
redaktorov z radov študentov.*

*Záujemci o vytváranie študentskej stránky sa môžu ozvať elektronickou po-
štou (jarosova@valm.sk, verejnost@valm.sk, vitovska@valm.sk) alebo pria-
mou návštevou, prípadne t. č. 422 136, 422 735, 423 888).*

Privítame všetkých odvážlivcov a ich námety na rubriky!

Redakcia

AKADEMIK – Spravodajca o živote a práci príslušníkov Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika a Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadika. Vydala AOS, v novembri 2004.

Redakcia:

Mgr. Soňa Jarošová, PhDr. Alena Haragová, Jana Vitovská, Mgr. Dušan Litva. Foto: oddelenie CAVTIS
Grafická a jazyková úprava: Jana Vitovská

Adresa: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, rektorát, Demänová 393, Liptovský Mikuláš,
t.č. 0960 422 136, 0960 422 735, 0960 423 888.

On line verzia: www.aos.valm.sk. Nepredajné.